

דף לח.

עין משפט א.

הרמב"ם הל' ציצית פ"א ה"ד

וְהַתְּכֵלֶת אֵינוֹ מְעַכֵּב אֶת הַלֶּבֶן וְהַלֶּבֶן אֵינוֹ מְעַכֵּב אֶת הַתְּכֵלֶת. * פִּיּוּז. הָרִי שְׂאִין לוֹ תְּכֵלֶת עוֹשֶׂה לָּבֶן לְבָדוֹ. וְכֵן אִם עָשָׂה לָּבֶן וְתְּכֵלֶת וְנִפְסַק הַלֶּבֶן וְנִתְמַעַט עַד הַכֹּנֶף וְנִשְׁאַר הַתְּכֵלֶת לְבָדוֹ כְּשֶׁר:

עין משפט ב.

הרמב"ם הל' תפילין וס"ת פ"ד ה"ד

תְּפִלָּה שֶׁל רֹאשׁ - אֵינָה מְעַכֵּבֶת שֶׁל יָד וְשֶׁל יָד אֵינָה מְעַכֵּבֶת שֶׁל רֹאשׁ מִפְּנֵי שֶׁהֵן שְׁתֵּי מִצְוֹת זֹו לְעֶצְמָהּ וְזֹו

א. כסף משנה: והתכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת. משנה פרק התכלת (שם דף ל"ח) ובגמרא התינוח לבן דאינו מעכב את התכלת תכלת דאינו מעכב את הלבן מאי היא ואסיקנא לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגרדם תכלת וקאי לבן ואי איגרדם לבן וקאי תכלת לית לן בה דאמרי בני ר' חייא גרדומי תכלת כשרים. ומשמע לי שרבינו אינו מפרש כפירוש רש"י אלא הכי מפרש לה התינוח לבן דאינו מעכב את התכלת שאם עשה חוטי לבן אע"פ שלא כרך עליהם תכלת יצא אלא תכלת דאינו מעכב את הלבן מאי היא דמשמע שאם לא הטיל אלא חוט תכלת בלבד יצא ואי אפשר לומר כן דהא קרא כתיב ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת משמע דאין מקום לפתיל תכלת אלא א"כ יהיה ציצית דהיינו לבן ואסיקנא לא נצרכה אלא לגרדומין דכיון דמעיקרא היו לבן ותכלת כי איגרדום כיון שמשירי כשרות אתא כשירה, ובסוף פרק זה יתבאר עוד:

ב. כסף משנה: תפלה של ראש וכו'. משנה פרק התכלת (מנחות דף ל"ח) ובגמרא (מ"ד) אמר רב חסדא לא שנו אלא שיש לו אבל אם אין לו מעכבת אמרו ליה אמרת אמר להו לא אלא מאן דלית ליה תרי מצות חד מצוה נמי לא ליעבד. ודבר פשוט הוא דנקטינן הכי דבין יש לו בין אין לו אינה מעכבת ואע"פ שבפירוש המשנה לרבינו כתוב דבאין לו מעכבת טעות סופר הוא ובנוסחא הערבית ליתא: וכיצד מברכין וכו'. בס"פ הקומץ (שם ל"ו) אמר רבה בר חייא בר רב הונא אמר רב חסדא שח בין תפלה לתפלה חוזר ומברך שח אין לא שח לא והא א"ר חייא משמיה דרבי יוחנן על תפלה של יד להניח תפילין ועל של ראש על מצות תפילין אביי ורבא דאמרי תרויהו לא שח מברך אחת שח מברך שתיים ופירש"י לא שח מברך אחת על של יד שח מברך אחת על של יד וחוזר ומברך על של

לְעֶצְמָהּ. וְכִיצַד מְבָרְכִין. עַל שֶׁל רֹאשׁ מְבָרֵךְ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ
בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוֹת תְּפִלִּין. וְעַל שֶׁל יָד מְבָרֵךְ אֲשֶׁר
קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַנִּיחַ תְּפִלִּין:

שו"ע אור"ח סימן כו סעיף א

א. אם אין לו רק תפלה אחת מניחה ומברך עליה ^א שכל אחת מצוה בפני עצמה ^ד.

ה"ה אם יש לו אונס ^ה שאינו יכול להניח אחת מהם, מניח אותה שיכול בברכה.

עין משפט ג. הרמב"ם הל' ציצית פ"א ה"ז

וְלֹקַח חוּט אֶחָד מִן הַלֶּבֶן וְכוּרֵךְ בּוֹ כְּרִיכָה אֶחָת ^ו עַל
שָׁאֵר הַחוּטִין בְּצַד הַבֶּגֶד וּמְנִיחוֹ. וְלֹקַח חוּט הַתְּכֵלֶת

ראש על מצות והרי בירך שתיים וכן דעת הרי"ף וזה דעת רבינו. ויש חולקים ומפרשים לא שח מברך אחת על של ראש על מצות תפילין שח מברך שתיים על של ראש שצריך לחזור ולברך להניח ונהגו כדברי רבינו:

ג. ^ז מנחות ל"ח, מי ששכח והניח תפילין של ראש קודם שהניח של יד א"צ להסירה כיון שיצא ידי מצותה מהרב יעקב מולכו, הביאו הברכי יוסף באות א', וכ"כ הט"ז בסי' תרפ"ב ס"ק ד'. מיהו אם עדיין לא הדקו בראש מוציאו, ועיין בכה"ח אות א' שהסיק כך.

ד. ^ח ואם אין לו רק תפלה של יד של רש"י ותפלה של ראש של ר"ת מניחם, ומברך על של יד להניח. אך אם של היד של ר"ת ושל ראש של רש"י יניח של יד בלי ברכה ועל של ראש יברך על מצות תפילין כי כן עיקר לפי דברי האר"י ז"ל, כה"ח אות ב'.

ה. כגון מכה ביד שזה ג"כ אונס. מ"א ס"ק א'.

ו. ^ט כסף משנה: ומ"ש ולוקח חוט אחד מן הלבן וכו' ב' כריכה אחת וכו'. בפרק התכלת (שם ל"ט) אמר רב תכלת שכרך רובה כשרה ואפילו לא כרך אלא חוליא אחת כשרה ונויי תכלת שליש גדיל ושני שלישי ענף וכמה שיעור חוליא כדי שיכרוך וישנה וישלש תנא הפוחת לא יפחות מז' והמוסיף לא יוסיף על י"ג תנא כשהוא מתחיל מתחיל בלבן

וְכוֹרֶךְ בּוֹ שְׁתֵּי כָּרִיכוֹת בְּצַד כָּרִיכָה שֶׁל לֶבֶן וְקוֹשֶׁר. וְאֵלּוֹ
הַשְּׁלֹשׁ כָּרִיכוֹת הֵם הַנִּקְרָאִין חֲלִיָּא. וּמִרְחִיק מְעַט וְעוֹשֶׂה
חֲלִיָּא שְׁנִיָּה בְּחוּט שֶׁל תְּכֵלֶת לְבָדוֹ. וּמִרְחִיק מְעַט וְעוֹשֶׂה
חֲלִיָּא שְׁלִישִׁית וְכֵן עַד חֲלִיָּא אַחְרוֹנָה שֶׁהוּא כוֹרֶךְ בָּהּ
שְׁתֵּי כָּרִיכוֹת שֶׁל תְּכֵלֶת. וְכָרִיכָה אַחְרוֹנָה שֶׁל לֶבֶן. מִפְּנֵי
שֶׁהִתְחִיל בְּלֶבֶן מְסִיִּים בּוֹ שְׁמַעְלִין בִּקְדָּשׁ וְלֹא מוֹרִידִין.
וְלָמָּה יִתְחִיל בְּלֶבֶן כִּדִּי שֶׁיְהֵא סָמוּךְ לְכֹנֶף מִיָּנָה. וְעַל דֶּרֶךְ
זֶה הוּא עוֹשֶׂה בְּאַרְבַּע הַכְּנָפוֹת:

הכנף מין כנף וכשהוא מסיים מסיים בלבן מעלין בקודש ולא מורידין. ופירש"י תכלת זהו שם כל הציצית. שכרך רובה שעשה שני שלישי גדיל ושליש ענף כשרה. ונוי תכלת עיקר מצות ציצית שלישי גדיל ושני שלישי ענף כשהוא מתחיל לכרוך מתחיל בלבן שמניח שני חוטין ארוכים לעשות מהם גדיל ומתחיל לכרוך בלבן ובאמצע כורך של תכלת וחוזר ומסיים בלבן. מין כנף תחלה ואחר כך פתיל תכלת וכיון דאקדמיה קרא למין כנף ש"מ חשוב הוא לפיכך אי מסיים בתכלת הוה ליה מוריד סוף ציצית מתחלתה עכ"ל: והראב"ד כתב על דברי רבינו אמר אברהם זה הסדר וכו' בתכלת ולבן עכ"ל. וחכמי לונל שאלו מרבינו שאלה זו והשיב להם יש לטוות חוט אחד מקצתו תכלת ומקצתו לבן ויש לו להכניס כל חוט וחוט בפני עצמו וכופלו ושזורו עד שיהיה ז' חוטין לבן ואחד תכלת שנאמר פתיל תכלת פתיל אחד ולא שנים ולפי שהמצוה של תכלת שיהיה הפתיל כולו תכלת לא נעשה מהלבן אלא כריכה אחת בלבד סמוכה לכנף ושאר החוליא עם החוליות כולן בתכלת חוץ מכריכה אחרונה שהיא בלבן הואיל והתחיל בו וכ"כ הגאון רבי שמעון בן חפני בספר שחיבר בציצית בלשון ערבי עכ"ל:

דף לח:

עין משפט א.

הרמב"ם הל' פרה אדומה פי"א ה"ד

מִצּוֹת אֶזוֹב שְׁלֹשָׁה קֶלְחִין וְכָל קֶלֶח וְקֶלֶח גִּבְעוֹל אֶחָד.
נִמְצְאוּ שְׁלֹשָׁה גִבְעוֹלִין. וּשְׁיָרֵי שָׁנִים. אוֹ אִם לָקַח שָׁנִים
בַּתְּחִלָּה וַאֲגָדָן כָּשֶׁר. נִתְפָּרְדּוּ הַגִּבְעוֹלִין וְנִשְׁרֹף הָעֵלִין
אֶפְלוּ לֹא נִשְׁאָר מִכָּל גִּבְעוֹל מֵהֶם אֶלָּא כָּל שֶׁהוּא כָּשֶׁר
שְׁשִׁירֵי הָאֶזוֹב בְּכָל שֶׁהוּא. קֶלֶח שֵׁשׁ בּוֹ שְׁלֹשָׁה בִּדְיִן

ז. כסף משנה: מצות אֶזוֹב ג' קלחים וכו'. בפ"א דפרה מצות אֶזוֹב שלשה קלחים ובהם שלשה גבעולין ובתר הכי קתני רבי יוסי אומר מצות אֶזוֹב שלשה וכו' ושיריו שנים וגרדומיו כל שהו ובפ"ק דסוכה עלה י"ג אסיקנא דלרבי יוסי ג' לעכב ולרבנן ג' למצוה וכדתניא אֶזוֹב תחילתו שנים ושיריו אחד כשר ואינו פסול עד שתהא תחילתו כשיריו א'. ומה שכתב רבינו ושיריו שנים קשה דלתנא קמא שיריו אחד נמי כשר: וכתב הר"י קורקוס ז"ל ואפשר דשיריו שנים שכתב רבינו היינו לומר שנים שנשתיירו חשובים כשלשה בתחילה ולכתחילה יכול להזות בהם ואח"כ כתב ואם היו שנים בתחילה כשר פירוש בדיעבד ומינה לאחד שנשתייר דחשיב כשנים בתחילה דומיא דאינך דלכתחילה ובספרים כתוב או אם לקח ובספר כתיבת יד מצאתי ואם לקח והוא סיוע לפירוש זה דהוי מילתא באפי נפשה ועד השתא מיירי בלכתחילה ולמצוה והשתא אתא לאורויי בדיעבד ולעכב עכ"ל. ואין דבריו מיושבים דלא משמע מדברי רבינו כלל דשיריו אחד כשר ולכן נ"ל דרך אחר שכתב תחילה וז"ל ואפשר שסובר רבינו דבהא פליגא ברייתא אמתני' דמאי דקתני במתניתין שיריו שנים דברי ת"ק הם אלא שמה שלא נתבאר במשנה לרבנן דהיינו תחלתו הוא דמוכחנין מברייתא דסגי בשנים וג' למצוה ולא לעכב אבל במאי דפריש במתניתין שיריו שנים לא סמכינן אברייתא ונקטינן כמתניתין ומ"מ זה דוחק עכ"ל. ולי נראה שדרך זה הוא היותר נכון לומר בכוונת רבינו: ומ"ש רבינו אפילו לא נשאר מכל גבעול מהם אלא כל שהוא כשר, זהו ששנינו וגרדומיו כל שהוא ופירש"י גרדומיו כשמזין בו פעמים הרבה מתוך שגבעוליו רכים משתברים וכל שהוא המשתייר באגודה כשר ובלבד שישתייר מכל אחת ואחת כל שהוא שתהא שם אגודתו קיימת. ומ"ש ושירי האֶזוֹב בכל שהוא, איני יודע מאי קאמר שהרי כתב דשנים בעינן בשיריו ואי אגרדומיו קאמר קשה שהרי כבר אמר ואם נאמר דה"ק ששירי אֶזוֹב בכל שהו אכתי יקשה קצת למה שינה וקרא לגרדומים שירים: קלח שיש בו ג' בדין וכו' עד כשר. בפ"א דפרה שם: האֶזוֹב הקצר וכו'. משנה רפ"ב וכת"ק. ומ"ש נסתפק לו וכו'. גם זה שם:

מִפְסָקוֹ וְאַחֵר כֶּן אוֹגֵד שְׁלִשְׁתָּן שְׁמֻצּוֹתוֹ לְהִיּוֹת אֲגָדָה אֶף
עַל פִּי שְׁלֹא נִתְפָּרֵשׁ בַּתּוֹרָה שִׁיְהִיָּה אֲגָדָה. פְּסָקוֹ וְלֹא
אֲגָדוֹ אוֹ שְׁאֲגָדוֹ וְלֹא פְסָקוֹ אוֹ שְׁלֹא פְסָקוֹ וְלֹא אֲגָדוֹ
וְהִזָּה בּוֹ כָּשֵׁר. הָאֲזוּב הֶקְצֵר אוֹגָדוֹ בְּחוּט עַל הַכּוֹשׁ
וְכִיּוֹצֵא בּוֹ וְטוֹבֵל בְּמִים וּמַעֲלָה וְאוֹחֵז בְּאֲזוּב וּמִזָּה.
נִסְתַּפֵּק לוֹ אִם מִן הַחוּט הִזָּה אוֹ מִן הַכּוֹשׁ אוֹ מִן הַגְּבָעוּל
הִזָּאתוֹ פְּסוּלָה:

שו"ע או"ח סימן יג פעיף ג

ג. אם נודע לו בשבת שהטלית שעליו פסולה אם הוא בכרמלית לא
יסירנו מעליו עד שיגיע לביתו, דגדול כבוד הבריות ^ח.

הגה: ואפי' טלית קטן שתחת בגדיו אין צריך לפשוט אותה.

הגה: ה"ה אם נפסק אחד הציציות ומתבייש לישב בלא טלית שיכול ללבושו
בלא ברכה משום כבוד הבריות ^ט, ודוקא בשבת שאסור לעשות ציצית
אבל בחול בכה"ג אסור ^י.

ח. שדוחה איסור דרבנן, אבל אם הוא בר"ה אין נדחה, וה"ה באיסור כלאים שחייב להגיד
לו ואינו נדחה מפני כבוד הבריות, שאגת אריה סי' נ"ח, ואין כבוד הבריות דוחה לאו
שבתורה שנאמר אין חכמה ואין תבונה נגד ה', כה"ח אות ח'.

ט. ה"ה אם בא לבהכנס ומצא רק טלית פסולה שיכול להתעטף בה בלא ברכה
משום שלא יתבייש בין הקהל לשבת בלא טלית. כה"ח אות י'.

אם נודע לו מע"ש שהטלית שלו פסולה אסור ללבושה, וכן אם נודע לו קודם שיצא
לכרמלית שטליתו פסולה ואח"כ יצא בה, צריך לפושטה ואפי' יש לו גנאי גדול. כה"ח
אות י"א.

אבל אם נודע לו מאתמול ושכח להטיל בה ציצית כשרה מותר, שם בסופו מרע"א.

י. והמ"א בס"ק ח' כתב להתיר אפי' בחול אם אין ציציות מצויות וכ"כ הפמ"ג, כה"ח
אות י"ב.

והרואה חבירו שנפסק לו הציצית לא יאמר לו אלא עד שיגיע לביתו, כה"ח אות ט"ו.

עין משפט ב.ג.

הרמב"ם הל' ציצית פ"א חי"ח

נפסק הכנף - שיש בה ציצית חוץ לשלש אצבעות תופרה במקומה. בתוך שלש לא יתפור. נתמעטה זוית

כ. כסף משנה: נפסק הכנף וכו'. בפרק התכלת (שם) אמר רב יהודה טלית שנקרעה חוץ לשלש יתפור תוך שלש לא יתפור. ופירש"י חוץ לשלש למעלה משלש אצבעות משפת הכנף יתפור ולא חיישינן דילמא פייש מידי מחוט התפירה ויניחנו ויוסיף עליו שבעה חוטינן לשם ציצית ואיכא משום תעשה ולא מן העשוי דהא חוץ לשלש לא חזי לתלות ציצית. בתוך שלש דראוי להניח שם ציצית לא יתפור דחיישינן להכי כדפרישנא. וכתב הרא"ש ולפי זה יראה דטלית של צמר שנקרעה תוך שלש מותר לתפור האידנא דאין דרך לתפור בחוטי צמר אלא בחוטי קנבוס ואינם ראויים לציצית. ור"ע פירש חוץ לשלש יתפור כיון דאית ביה שלש על שלש אית ביה תורת בגד תוך שלש לית ביה תורת בגד וכמאן דליתיה דמי ואע"ג דתפריה כמאן דפסיק דמי ולא רמינן ביה ציצית ואי עביד ביה ציצית לא פטר לטלית עכ"ל. ומשמע דלר"ע כל שנקרע תוך שלש דמיפסיל אפילו תפרו ל"מ דאין להכשיר ציצית שהיה תלוי בו באותה שעה דהא אית ביה משום תעשה ולא מן העשוי בפיסול אלא אפילו הטיל ציצית אחר שתפרו פסול מפני שחתיכה זו כיון שנפסקה אע"פ שתפורה תו לא חשיבא מבגד זה וכן כתב הרא"ש ז"ל ורבינו ירוחם. אבל ממ"ש נמוקי יוסף בשם ר"ע משמע דלא נפסל אלא ציצית שהיו בו בעת שתפרו מפני שבעת שנקרע תוך שלש בטלו הציצית מיד שלא נשתייר בו שיעור כנף וכשחוזר ותפרו הו"ל תעשה ולא מן העשוי אבל ציצית שהטיל בו אחר שתפרו כשר ולזה נוטים דברי רבינו שכתב נפסק הכנף שיש בה ציצית משמע דדוקא לפסול ציצית שיש בו בשעת קריעה קאמר: נתמעטה זוית של בגד וכו'. שם (דף מ"ב) רב סמא ורבינא הוו יתבי קמיה דרב אשי חזייה רב סמא לגלימיה דרבינא דסתור ובצר ממלא קשר גודל אמר ליה לא סבר מר להא דרבי יעקב דאמר צריך שירחיק כמלא קשר גודל אמר ליה בשעת עשייה איתמר: וכן אם נתמעטו חוטי הציצית וכו'. בראש פרק התכלת (דף ל"ח) תנן התכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת ובגמרא לימא מתניתין דלא כרבי דתניא וראיתם אותו מלמד שמעכבים זה את זה דברי רבי וחכמים אומרים אין מעכבים ואסיקנא לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגרדם תכלת וקאי לבן או איגרדם לבן וקאי תכלת לית לן בה דאמרי בני רבי חייא גרדומי תכלת כשרים וכמה שיעור גרדומים כדי לענבם. ובתר הכי (דף ל"ט) אמר רבה בר רב אדא אם נפסק החוט מעיקרו פסולה. והנה רבינו כתב בתחלת פרק זה התכלת אינו מעכב את הלבן והלבן אינו מעכב את התכלת כיצד הרי שאין לו תכלת עושה לבן לבדו וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר תכלת לבדו כשר: ויש לתמוה עליו ממ"ש וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן משמע שאם נפסקו כל חוטי הלבן לגמרי ולא נשתייר מהם כלום מאחר שנשאר התכלת כשר וא"כ היאך כתב כאן שאם נפסק החוט מעיקרו אפילו חוט אחד פסולה ועוד דמשמע דפסק כרבי דאליביה אמרינן דאי איגרדם לבן וקאי

תכלת כשר ומשמע דרבנן לא סברי הכי ואמאי פסק כרבי ולא כחכמים ועוד דבגמרא אמרינן דר"י בן נורי פליג עליה ורביה הוא וקיימא לן הלכה כרבי מחבירו ולא מרביו ועוד דכיון דפסק כרבי דאיגרום לבן וקאי תכלת כשר הוה ליה למיפסק נמי דתכלת ולבן מעכבין זה את זה כדסבר רבי ועוד אמאי נקט דתכלת אינו מעכב את הלבן שאם אין לו תכלת עושה לבן לבדו ובלבן אינו מעכב את התכלת נקט נפסק הלבן ונתמעט. ועוד יש לדקדק דמלשון רבינו משמע דמכשר איגרום כוליה לבן אפילו לא נשתייר ממנו כלום והיאך אפשר לומר כן כיון דבגמרא לא הכשירו אלא בנשתייר כדי עניבה: ויש לומר שרבינו פסק כרבנן וכפשטא דמתני' דקתני התכלת אינו מעכב את הלבן וכו' שאם אין לו אלא מין אחד עושה אותו וכתב שאם אין לו תכלת עושה לבן לבדו וממילא משמע דלבן אינו מעכב את התכלת וכו"ש הוא שהרי עיקר המצוה בתכלת ובאיגרום לבן וקאי תכלת או איגרום תכלת וקאי לבן פסק דכשר משום דסבירא ליה דאע"ג דלאוקומי מתני' אליבא דרבי איתמר לכולי עלמא דינא הכי הוי ובאוקימתא דמתני' הוא דמשוינן פלוגתא בינייהו דלרבנן אתיא מתני' כפשטה שאם אין לו לבן עושה תכלת ואם אין לו תכלת עושה לבן אבל לרבי דלא מצי לפרושי הכי משום דסבירא ליה שמעכבין זה את זה צריך לפרש דמתני' באיגרום תכלת וכו' מיירי. ולענין שיעור הגרדומים משמע שסובר רבינו דאפילו לא נשאר אלא מין אחד והמין השני נפסק כולו לגמרי כשר דלישנא דגמרא דקאמר איגרום לבן וקאי תכלת משמע ליה דאיגרום לבן לגמרי ולא נשתייר ממנו כלום והא דבעינן שיעור גרדומין לאו אבני רבי חייא קאי אלא היכא דאיגרום כולהו ציציות בין דתכלת בין דלבן דאז הוא דבעינן שישתייר כדי עניבה אבל היכא דלא איגרום אלא מין אחד אפילו לא נשתייר ממנו כלום כשר. נמצא לפי זה דהיכא שנפסקו חוטין של מין אחד לגמרי כיון שנשאר המין השני שלהן כשר והיינו ההיא דבני רבי חייא וזהו מ"ש רבינו וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר ורבותא אשמועינן שאע"פ שאינו אלא חוט אחד כשר וכל שכן שאם נפסק התכלת ונשתייר הלבן דכשר. והיכא שנפסקו כל החוטין אם נשתייר בהם כדי עניבה כשר והיינו דאמרינן וכמה שיעור גרדומין כדי לענבן וזהו מ"ש רבינו וכן אם נתמעטו חוטי הציצית אפילו לא נשתייר מהם אלא כדי עניבה כשר. והיכא שנפסקו חוטין של מין אחד ומהמין השני נפסק חוט אחד מעיקרו פסול דעד כאן לא מכשרינן בנפסק מין אחד אלא כשהמין השני נשאר שלם אבל כשנפסק מהמין השני חוט אחד מעיקרו פסול וכן אם עשאן כולם ממין אחד אם נפסק חוט אחד מעיקרו, וזהו מה שאמר רבינו ואם נפסק החוט מעיקרו אפילו חוט אחד פסולה: ואפשר לומר על פי שיטה זו דבני רבי חייא כי אמרי גרדומי תכלת כשרים בשנשתייר בהם כדי עניבה דוקא מכשרי דכי בעינן וכמה שיעור גרדומין ומהדרינן כדי לענבן אבני רבי חייא קאי כדמשמע מפשטא דשמעתא ובנפסקו כל החוטין מיירי דאז בעינן כדי עניבה דלכל החוטין קורין תכלת וכמו שכתב הרא"ש ורבא דאמר לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגרום תכלת וקאי לבן או איגרום לבן וקאי תכלת לית לן בה דאמרי בני ר' חייא גרדומי תכלת כשרים ה"ק אי איגרום תכלת לגמרי וקאי לבן או איגרום לבן לגמרי וקאי תכלת לית לן בה ומייתי ראייה מבני רבי חייא דאמרי גרדומי תכלת כשרים ואע"ג דאינהו בעו שישתייר בהם כדי עניבה שאני התם

שנפסקו כל החוטין אבל הכא שמין אחד לא נפסק ממנו כלל אע"פ שהמין השני נפסק לגמרי כשר דלא מייתי רביא מבני ר' חייא אלא דלא בעינן סופו כתחלתו ולפי זה מ"ש וכן אם עושה לבן תכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר היינו מאי דאמר רבא לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגרדם לבן וקאי תכלת או איגרדם תכלת וקאי לבן כשר. ומ"ש וכן אם נתמעטו חוטי הציצית אפילו לא נשתייר מהם אלא כדי עניבה כשר הוא מאי דאמרי בני ר' חייא גרדומי תכלת כשרים: ויש לפרש בע"א שרבינו מפרש דהא דקאמר רבא אי איגרדם לבן וקאי תכלת או איגרדם תכלת וקאי לבן כשר היינו בשנשאר מהם כדי עניבה דוקא וכבני ר' חייא דאילו איגרדם לגמרי פסול הוא וכדאמר רבה בר רב אדא אם נפסק החוט מעיקרו פסול. ולפי זה אין בדברי רבינו אלא שני דינים האחד היכא דאיגרדם אחד מהמינים ונשאר ממנו כדי עניבה וזהו מ"ש וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף אלא שבראש הפרק כתב הדין דרך כלל ובסוף הפרק פירשו דהיינו דוקא בנשתייר כדי עניבה וזהו מ"ש וכן אם נתמעטו חוטי הציצית אפילו לא נשתייר בהם כדי עניבה כשר והיינו בשלא נפסק אלא המין האחד והמין השני קיים וסמך על מה שבתחלת הפרק לא הכשיר אלא בנפסק מין אחד ומין שני נשאר שלם. הדין השני הוא מ"ש ואם נפסק החוט מעיקרו פסולה והיינו דרבה בר רב אדא. ולפי דרך זה דעת רבינו כדעת רבינו תם: ויש לפרש בע"א דשלשה דינים הם, האחד כשנפסק מין אחד לבד אפילו נשתייר פחות מכדי עניבה כשר שמאחר שהמין השני קיים כולו בכל שהוא שישתייר ממין זה סגי וזהו שכתב וכן אם עושה לבן ותכלת ונפסק הלבן ונתמעט עד הכנף ונשאר התכלת לבדו כשר ודייק לכתוב ונפסק הלבן ונתמעט ולא כתב ונפסק מעיקרו וה"ק נפסק הלבן ונתמעט משיעור כדי עניבה ומכל מקום קצתו נשתייר. ומ"ש עד הכנף היינו עד ולא עד בכלל כלומר שבמקום שתלוי בכנף נשאר כל שהוא והיינו דאמר רבא לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגרדם לבן וקאי תכלת או איגרדם תכלת וקאי לבן כשר וגרדומין היינו שנשתייר קצת דאי לא נשתייר כלום נפסק מעיקרו מיקרי ואם נשתייר כדי עניבה מאי איריא קאי לבן או קאי תכלת אפילו איגרדום תרווייהו נמי כשר וכדאמרי בני ר' חייא גרדומי תכלת כשרים כשנשתייר בהם כדי עניבה כדאמרין בגמרא ותכלת דאמרי בני ר' חייא היינו כל החוטין דלכולהו קרי תכלת ולא מייתי רבא רביא מבני ר' חייא אלא דלא בעינן סופו כתחלתו וכיון דבנפסקו כל החוטין מכשרי בנשתייר בהם כדי עניבה בנפסק מין אחד לבד יש להכשיר בנשתייר פחות מכדי עניבה. הדין השני אם נפסקו כל החוטין וזהו שכתב וכן אם נתמעטו חוטי הציציות אפילו לא נשתייר מהם אלא כדי עניבה כשר והיינו דבני ר' חייא וכמו שכתבתי בסמוך. הדין השלישי מ"ש ואם נפסק החוט מעיקרו אפילו חוט אחד פסולה: ודע דגרסינן בגמרא אהא דאמרין וכמה שיעור גרדומין כדי לענבן איבעיא להו כדי לענבן כולהו בהדדי או דילמא כל חד וחד לחודיה תיקו והר"ף ורבינו השמיטו דין זה משמע דסברי דאזלינן בה לקולא וטעמא משום דס"ל דשיעור זה אינו אלא מדרבנן דאילו מדאורייתא בכל דהו סגי. וגרסינן תו בגמרא בעי רב אשי אלימי ולא מיענבי ואי הוו קטיני מיענבי מאי א"ל רב אחא כ"ש דמינכר מצותיהו. ופירש"י אלימי עבים. דאי הוו קטיני דקים. הוו מענבי שארוכי' הם כל כך אבל מפני עביים הוו קטיני' לענוב. כ"ש

שֶׁל בָּגֵד שֶׁבֵּין חוּטֵי הַצִּיצִית וּבֵין סוּף הָאָרוֹג אֶפְלוּ לֹא
נִשְׁאָר מִן הָאָרוֹג אֲלָא כָּל שֶׁהוּא כָּשֵׁר. וְכֵן אִם נִתְמַעֵט
חוּטֵי הַצִּיצִית אֶפְלוּ לֹא נִשְׁתִּיר מֵהֶם אֲלָא כִּדִּי עֲנִיבָה
כָּשֵׁר. וְאִם נִפְסַק הַחוּט מֵעֶקְרוֹ אֶפְלוּ חוּט אֶחָד פֶּסוּלָה:

שו"ע או"ח סימן יב סעיף א

א. אם נפסקו חוטי הציצית ונשתייר כדי עניבת כל החוטים הפסוקים
כשר ^ל אבל אם לא נשתייר אפי' בחוט אחד ^מ כדי עניבה ונפסק
כולו פסול, ומכיון שכל חוט כפול לשניים אם נפסקו שני ראשים ולא
נשתייר בהם כדי עניבה פסול שמא נפסק חוט אחד.
ולפי מה שנוהגים לדקדק בעת עשיית הציצית לתת סימן ^נ בד' ראשים

דכשרים דהואיל ואילו הו' דקים כ"כ כשרים דהא ארוכין הן כדי עניבה כ"ש שהם עבי'
דמינכרא מצותן טפי עכ"ל. והרי"ף והרמב"ם השמיטוהו וטעמא משום דכיון דאתא
במכ"ש מילתא דפשיטא היא ואע"ג דמעיקרא הוה מיבעיא ליה לרב אשי בתר דשמע
דאתא במכ"ש קבלה וכיון דלפום קושטא לכולי עלמא אתיא במכ"ש לא חשו לכתבו:
^ל. מנחות ל"ח לפי' הרא"ש, ושיעור כדי עניבה אין להחמיר בו יותר מב' גודלין, ועיין
בכה"ח אות א'.

^מ. פי' בין שנפסק חוט אחד במקום חיבורו בכנף דלא נשאר רק ג' חוטינן, בין שנפסקו
ב' ראשי החוט ולא נשאר באחד מהראשים כדי עניבה, ב"י.
ואם נשאר משני ראשים של אותו חוט רק מעט שבצירוף שניהם יש כדי עניבה, הב"י
הסתפק בזה אך כתב די"ל דפסול שבעינן כדי עניבה בצד אחד, וכ"כ בפמ"ג. ובא"ר ס"ק
ב', ועיין בכה"ח אות ג'.

אם נפסקה השזירה ונשאר כדי עניבה שזור כשר, ועיין בכה"ח אות ד'.
^ואם נפסל חוט אחד מהציצית לא מועיל לקשור לו חוט אחר להשלימו, ט"ז וא"ר,
כה"ח אות ו'. אבל קודם שעשה הציצית אם נפסק לו חוט וקשרו ועשה ממנו ציצית כשר,
מ"א ס"ק ט"ו, וט"ז.

^נ. עיין במ"א ס"ק ה' איך לתת סימן ויש עוד שנותנים סימן כך שאחרי שקשר שני קשרים
הראשונים נותן קשר בראש כל חוט מד' חוטינן שמצד אחד, ואז בכל הקשרים לוקח
לצד אחד אותם ד' ראשים שיש בהם קשר בקצה שלהם וכך לא יתערבו, כה"ח אות ז'.

בענין שלעולם הד' ראשים הם מצד אחד של הקשר והד' ראשים השנים מצד השני אם נפסקו שני ראשים **ס** מצד אחד **ע** אפי' לא נשתייר מהם כדי עניבה כשר. ולר"ת לא מכשירים אלא בנשתיירו ב' חוטין שלמים דהיינו ד' ראשים שנשאר באורכן י"ב גודלים אז מכשירים בנפסקו השני חוטין האחרים אם נשתייר בהם כדי עניבה. אבל נפסקו ג' חוטין אפי' נשתייר בהם כדי עניבה פסולים ומשום כך כשנחתכו ג' ראשים אם לא דיקדק בעת הטלת הציצית שיהיו נכרים הד' ראשים מצד אחד של הקשר חוששין שמא כל ראש מחוט אחר ונמצא שאין כאן אלא חוט אחד שלם, וע"כ מספק פסול, והלכה כדעה ראשונה מיהו היכא דאפשר טוב לחוש **פ** לדעת ר"ת.

הגה: ונהגים כר"ת.

הגה: ואם דקדק שיהיו ניכרים הד' ראשים מצד אחד כ"ש דאם נפסקו ג' ראשים דפסול שודאי לא נשארו ב' שלמים.

ב. משעריין שאם היו חוטים דקים היה עושה כדי עניבה בשיעור שנשאר כשר.

הגה: ומשעריין בחוטין בינונים.

עין משפט ד. שו"ע או"ח סימן יב סעיף ב

ב. משעריין שאם היו חוטים דקים היה עושה כדי עניבה בשיעור שנשאר כשר.

הגה: ומשעריין בחוטין בינונים.

ס. אפי' ד' ראשים לדעה זו וכך הלכה.

ע. אבל אם הם מב' צדדים חיישינן שמא חוט אחד הם ופסול.

פ. וטוב יותר לחוש ולהחליף הציצית היכא דאפשר אפי' לא נפסק אלא חוט אחד מראש אחד שודאי הל"ב חוטין יש להם סודות עילאין וראשן מגיע השמימה, חס"ל אות א'. וְאִם מִצָּא פָּסוּל בְּטִלְיָתוֹ לֹא יִתְקַן הַצִּיצִית בַּעֲוֵדָה עָלָיו אֲלֵא פּוֹשֵׁט הַטְּלִית וּמִתְקַנָּה, כה"ח אות י"ג.